

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การเสนอข่าวโลกตะวันตกและโลกตะวันออกของสำนักข่าวต่างประเทศ” ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาจากข่าวที่เสนอโดยสำนักข่าวต่างประเทศ 4 แห่ง ทั้งสำนักข่าวตะวันตกและสำนักข่าวตะวันออก ได้แก่ Reuters AFP Kyodo และ Xin Hua เพื่อศึกษาว่าการที่สำนักข่าวตะวันตกกุมการไหลเวียนของข่าวระหว่างประเทศนั้น จะก่อให้เกิดผลในแง่ลบต่อประเทศในซีกโลกตะวันออกซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเทศกำลังพัฒนาหรือไม่ ทั้งนี้ นักวิชาการที่สนใจด้านการไหลเวียนของข้อมูลระหว่างประเทศกังวลว่า สำนักข่าวตะวันตกมักจะเสนอข่าวเกี่ยวกับภูมิภาคตะวันออกในแนวลบซึ่งอาจเป็นผลมาจากแนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าข่าวของนักข่าวตะวันตก รวมทั้งอาจเกิดจากอคติที่สำนักข่าวตะวันตกมีต่อประเทศในภูมิภาคตะวันออกด้วยการเสนอข่าวลบในลักษณะดังกล่าว ไม่ว่าจะเกิดจากสาเหตุใด ย่อมเป็นผลเสียต่อประเทศในภูมิภาคตะวันออก ซึ่งกำลังพัฒนา และต้องการความร่วมมือในด้านการค้า และการลงทุนจากนานาประเทศ ข่าวที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีย่อมมีผลทำให้ความร่วมมือในลักษณะดังกล่าวลดน้อยลง

เพื่อศึกษาผลเสียข้างต้น การวิจัยนี้ได้เน้นตอบคำถามหลัก 3 ข้อได้แก่

1. ข่าวที่เกี่ยวกับภูมิภาคตะวันออกเป็นข่าวในทิศทางลบมากกว่าข่าวที่เกี่ยวกับภูมิภาคตะวันตกจริงหรือไม่
2. สำนักข่าวตะวันตกซึ่งมักจะมองข่าวแง่ลบว่ามีคุณค่าข่าวเหนือข่าวแง่บวกจะเสนอข่าวในทิศทางลบมากกว่าสำนักข่าวตะวันออกหรือไม่
3. สำนักข่าวแต่ละภูมิภาคจะเสนอข่าวเกี่ยวกับประเทศต่างภูมิภาคในทิศทางลบมากกว่าข่าวเกี่ยวกับประเทศในภูมิภาคเดียวกับสำนักข่าวหรือไม่

ผลการวิจัยพบว่า สำนักข่าวตะวันตกเสนอข่าวแง่ลบมากกว่าสำนักข่าวตะวันออกจริง แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าสำนักข่าวทั้งสองภูมิภาคนำเสนอข่าวโดยมีอคติ เพราะไม่ปรากฏว่าเสนอข่าวต่างภูมิภาคในทิศทางลบมากกว่าข่าวจากภูมิภาคเดียวกัน และเมื่อเปรียบเทียบข่าว

จากประเทศตะวันตกและตะวันออกที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ ก็ไม่พบว่าชาวเกี่ยวกับประเทศตะวันออกจะมีทิศทางลบมากกว่าชาวเกี่ยวกับประเทศตะวันตก เช่นกัน

ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการวิจัยในรายละเอียดในตอนต่อไป

การเสนอทิศทางข่าวประเทศตะวันตกและประเทศตะวันออก

ผลการวิจัยพบว่า สำนักข่าวมีรูปแบบการเสนอทิศทางข่าวประเทศตะวันตกและประเทศตะวันออกทั้ง 6 ประเทศไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบการเสนอข่าวโดยสัดส่วนพบว่า สำนักข่าวเสนอข่าวประเทศตะวันออกค่อนข้างไปทางบวกมากกว่าประเทศตะวันตก จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อ 1 ที่คาดว่าสำนักข่าวจะเสนอข่าวประเทศตะวันออก ในแง่ลบมากกว่าประเทศตะวันตก

อนึ่ง งานวิจัยนี้ศึกษาประเทศที่มีเหตุการณ์เป็นกลางๆและมีสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคมไม่แตกต่างกันมากนัก จึงทำให้ประเทศตะวันออกที่ใช้ศึกษามีทิศทางข่าวที่ไม่ค่อนข้างลบมากกว่าประเทศตะวันตก แต่ถ้าศึกษาประเทศตะวันออกที่เกิดสงคราม อาจพบว่า ทิศทางของประเทศตะวันออกเหล่านั้นเป็นลบก็ได้

เพื่อต้องการทราบว่า สำนักข่าวจะเสนอข่าวประเทศต่างภูมิภาคในแง่ลบมากกว่าประเทศในภูมิภาคเดียวกันกับสำนักข่าวจริงหรือไม่ จึงเปรียบเทียบ สำนักข่าวทั้ง 2 ภูมิภาคที่เสนอข่าวประเทศภูมิภาคเดียวกันกับสำนักข่าวและประเทศต่างภูมิภาคกัน และพบว่า สำนักข่าวทั้ง 2 ภูมิภาค เสนอข่าวประเทศต่างภูมิภาค ในทิศทางบวกมากกว่าประเทศในภูมิภาคเดียวกันกับสำนักข่าว ทั้งนี้ ปัจจัยด้านคุณค่าข่าวเกี่ยวกับความใกล้ชิด (Proximity) อาจมีส่วนทำให้สำนักข่าวเสนอทิศทางข่าวในลักษณะดังกล่าว

จากผลการวิจัย สังเกตได้ว่า สำนักข่าวทั้ง 2 ภูมิภาค เสนอข่าวภูมิภาคของตนเองในทางลบมากกว่าภูมิภาคอื่น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสภาพของสำนักข่าวเอง โดยสำนักข่าวตะวันตก เสนอข่าวเกี่ยวกับประเทศตะวันตกมากกว่า เพราะลูกค้าส่วนใหญ่อยู่ในตะวันตก ข่าวจึงถูกจัดทำขึ้นสำหรับตลาดตะวันตก (Sinclair ,1990 อ้างแล้ว) ซึ่งอาจเป็นผลจากการพิจารณาคุณค่าข่าวด้านความใกล้ชิดนั่นเอง

สอดคล้องกับคำกล่าวของ Diamond (1975 อ้างถึงใน Fescell, D., 1979) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของข่าวในด้านกฎของความใกล้ชิด (Proximity) ว่า ผู้เสียชีวิต 10,000 คนใน

เนปาล เท่ากับผู้เสียชีวิต 100 คนในแคว้นเวลส์ เท่ากับผู้เสียชีวิต 10 คนในรัฐเวอร์จิเนียร์ ตะวันตก เท่ากับผู้เสียชีวิต 1 คนที่ประตูถัดไป สรุปได้ว่า ถึงแม้ว่า ประเทศที่อยู่ห่างไกลจากผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper) จะมีปริมาณความเสียหายร้ายแรงกว่า แต่ก็เท่ากับประเทศที่อยู่ใกล้ผู้เฝ้าประตูแต่มีปริมาณความเสียหายน้อยกว่า

Galtung และ Ruge (1965 อ้างแล้ว) กล่าวถึง ความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมหรือการตรงต่อความสนใจ (Cultural Proximity / Relevance) เช่นเดียวกันว่า เหตุการณ์ที่มีคุณค่าด้านความใกล้ชิดเป็นเหตุการณ์ประเภทหนึ่งที่มีโอกาสผ่านประตู เพราะสื่อมวลชนส่วนใหญ่ยอมรับเหตุการณ์ที่มีความใกล้ชิดกับผู้อ่าน

อีกทั้ง Westerstahl และ Johansson (1994) ให้ความเห็นในทางเดียวกัน โดยกล่าวสรุปเกี่ยวกับกระบวนการคัดเลือกข่าวว่า คุณค่าข่าวที่สำคัญ คือ "ความสำคัญ" และ "ความใกล้ชิด" ว่ามีบทบาทเป็นแกนในกระบวนการนี้

ดังนั้น จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นแล้วว่า สำนักข่าวไม่มีอคติในการเสนอข่าว จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อ 3 ที่คาดว่าสำนักข่าวจะเสนอข่าวประเทศภูมิภาคอื่นในทิศทางลบมากกว่าประเทศในภูมิภาคเดียวกันกับสำนักข่าว

การเสนอข่าวของสำนักข่าวตะวันตกและสำนักข่าวตะวันออก

ส่วนคำถามที่ว่า สำนักข่าวตะวันตกเสนอข่าวตะวันตกเสนอข่าวในทิศทางลบมากกว่าสำนักข่าวตะวันออก จริงหรือไม่ จากผลการวิจัย ทำให้ทราบว่า เป็นความจริง จึงสนับสนุนสมมติฐานข้อ 2 ทั้งนี้ อาจจะมีปัจจัยมีส่วนให้สำนักข่าวตะวันตกเสนอข่าวลบมากกว่า ปัจจัยดังกล่าว คือ คุณค่าข่าวลบ ที่นักสื่อสารมวลชนตะวันตกให้ความสำคัญ

โดยธรรมชาติของความเป็น "ข่าว" ในแนวคิดของนักสื่อสารมวลชนตะวันตก ฉะนั้นข่าวที่ได้รับการคัดเลือกส่วนใหญ่จะมีคุณค่าข่าวในด้านความเป็นลบ (Negative) และความขัดแย้ง (Conflict) เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าว ทำให้มีข่าวลบในปริมาณมาก เช่นเดียวกับการเสนอข่าวของสำนักข่าวตะวันออกที่มีข่าวประเทศตะวันออกในด้านลบมากกว่าประเทศตะวันตก

สอดคล้องกับความเห็นของ Galtung และ Ruge (1973) ที่กล่าวถึงข่าวลบว่า มีคุณสมบัติเหนือกว่าข่าวบวกหลายประการ ได้แก่ เป็นที่ถูกใจของผู้อ่านเป็นสิ่งที่คนเห็นคล้อยตามกันได้ง่ายเพราะไม่มีความกำกวม ไม่ต้องตีความ อีกทั้ง สอดคล้องกับจิตใจ

ของคนในช่วงเวลาที่มีปัญหาหรือเต็มไปด้วยความต้องการภายในสำหรับข่าวลบ ซึ่งเป็นสิ่งร้ายจากสมองทำให้คนต้องการข่าวลบ และข่าวลบเป็นสิ่งที่คาดไม่ถึง

ผลการศึกษาของ Stevenson และ Gaddy (1984) สอดคล้องกับความเห็นดังกล่าว ที่พบว่า สื่อมวลชนรายงานข่าวเกี่ยวกับประเทศโลกที่ 1 ในด้านลบที่ไม่เกี่ยวกับการเมือง (Nonpolitical bad news) มากกว่าประเทศโลกที่ 3 ที่ถูกรายงานข่าวลบที่เกี่ยวกับการเมือง (Political bad news) มากกว่าประเทศโลกที่ 1

อย่างไรก็ตาม หากแยกการพิจารณาการเสนอทิศทางข่าวแต่ละสำนักข่าว พบว่าสำนักข่าว Xin Hua มีรูปแบบการเสนอทิศทางข่าวต่างไปจากสำนักข่าวอื่นๆ เนื่องจากระบบการปกครองของประเทศเจ้าของสำนักข่าวมีส่วนอย่างมากในการกำหนดรูปแบบการเสนอข่าว

มีปัจจัยหลายประการที่มีผลให้สื่อมวลชนค่ายเสรีประชาธิปไตยเสนอข่าวต่างจากสื่อมวลชนค่ายคอมมิวนิสต์ ได้แก่

1. ทฤษฎีปทัสสถาน
2. อาณานิคมทางวัฒนธรรมและอาณานิคมทางสื่อ
3. ความเป็นเจ้าขององค์กรที่ต่างกัน

ประการแรก ทฤษฎีที่สอดคล้องกับแนวคิดนี้ คือ ทฤษฎีปทัสสถาน (Normative Theories) ซึ่งอธิบายแนวความคิดในเชิงปรัชญาการเมืองเกี่ยวกับการใช้และควบคุมสื่อมวลชนในประเทศต่างๆ ที่มีระบบการเมืองและเศรษฐกิจแตกต่างกัน

สื่อมวลชนในประเทศใด ก็จะต้องเดินตามแนวความคิดทฤษฎีหรือกรอบแห่งบทบาทหน้าที่ที่กำหนดขึ้นไว้ในประเทศนั้นๆ เมื่อพิจารณาอย่างกว้างๆ จะเห็นว่า มีทฤษฎีอยู่ 4 ทฤษฎี คือ

1. อิสระภาพนิยม (Libertarianism) หรือเสรีนิยม (Liberlism)
2. อำนาจนิยม (Authoritarianism)
3. เบ็ดเสร็จนิยม (Totalitarianism)
4. ความรับผิดชอบทางสังคม (Social Responsibility Theory)

ในการวิจัยนี้ เกี่ยวข้องกับ 2 ทฤษฎี คือ เบ็ดเสร็จนิยม และ เสรีนิยม ดังนี้

สำนักข่าว Xin Hua เป็นสำนักข่าวที่มีสาธารณะประชาชนจีนเป็นเจ้าของ ภายใต้ระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ ฉะนั้น จึงอธิบายได้ตามทฤษฎีเบ็ดเสร็จนิยม ซึ่งมีแนวคิดหลักเกี่ยวกับชนชั้นในสังคม ที่ถือว่า เป็นสังคมไม่มีชนชั้น สื่อมวลชนจึงไม่ควรทำหน้าที่ให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองหรือเป็นอันตรายต่อรัฐธรรมนูญของสังคมนิยม อีกทั้งสื่อมวลชนมีบทบาทในเชิงบวกในการสร้างสรรค์สังคมและให้ทัศนะต่อคุณค่าข่าวที่แตกต่างไปจากทฤษฎีเสรีนิยม

จึงเห็นได้ว่า หน้าที่ของสื่อมวลชนในประเทศที่ปกครองระบบคอมมิวนิสต์ ถูกจำกัดด้วยกรอบทางการเมืองที่สำคัญ คือ สื่อถูกใช้เป็นเครื่องมือของพรรคคอมมิวนิสต์ ในการประชาสัมพันธ์ และหล่อหลอมคนในสังคมให้อยู่ภายใต้การปกครองของพรรคคอมมิวนิสต์

สอดคล้องกับคำกล่าวของ Lule (1987) ที่กล่าวถึง คุณค่าข่าวที่แตกต่างกันระหว่างโลกที่ 1 และโลกที่ 2 ว่า สื่อมวลชนของประเทศที่มีระบบการปกครองแตกต่างกัน มีการให้นิยามข่าวและคุณค่าข่าวแตกต่างกัน

คุณค่าข่าวของสื่อมวลชนโลกที่ 1 หรือประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตย มีคุณค่าข่าวที่ถือเป็นหลักสากลนิยม ดังนี้

1. ความรวดเร็ว (Timeliness) การรายงานข่าวต้องรวดเร็ว ฉับไว และทันเหตุการณ์
2. ความใกล้ชิด (Proximity) สื่อมวลชนมักจะรายงานเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่ใกล้ชิดกับผู้อ่านมากกว่าเหตุการณ์ที่ไกลตัว
3. ความเด่นของบุคคลที่เป็นข่าว (Personality) บุคคลที่สำคัญ มีชื่อเสียงหรือเป็นบุคคลสาธารณะมักจะเป็นข่าวเสมอๆ เช่น นักการเมือง พระราชวงศ์ ยอดนักกีฬา ดารา
4. เหตุการณ์ที่ไม่ปกติ (Unusual Event) ข่าวโลกที่ 1 เป็นเหตุการณ์แปลกประหลาด ดังคำกล่าวที่ว่า หมากัดคน ไม่เป็นข่าว แต่คนกัดหมา เป็นข่าว
5. ความสนใจของมนุษย์ (Human Interest) ข่าวเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับคนที่มีความพิเศษหรือแปลกกว่าคนอื่น เช่น มีความเมตตาสวยงามใหญ่หลวง เรื่องที่น่ายินดีหรือเรื่องน่าอัปยศ ก็เป็นข่าวได้

6. ความขัดแย้ง (Conflict) เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความไม่ลงรอยกัน ตกลงกันไม่ได้ การต่อสู้ มักเป็นข่าวโลกที่ 1 ดังคำกล่าวที่ว่า ถ้าคนกำลังต่อสู้กัน นั้นเป็นโอกาสที่ดีที่จะเป็นข่าว (If people are fighting , there' s good chance it is news.)

ส่วนสื่อมวลชนโลกที่ 2 หรือประเทศที่ปกครองระบบคอมมิวนิสต์ มีคุณค่าข่าวบางประการที่แตกต่างไปจากสื่อมวลชนโลกที่ 1 เนื่องจากคุณค่าข่าวของสื่อมวลชนโลกที่ 2 ยึดถือตามแนวคิดของลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นหลัก

คุณค่าข่าวของสื่อมวลชนโลกที่ 2 ได้แก่

1. ความสำคัญของลัทธิ (Ideological Significance) ข่าวต้องถูกต้องตามแนวคิดของลัทธิ เนื่องจาก การตัดสินใจทุกขั้นตอนในกระบวนการผลิตข่าวตั้งแต่ การคัดเลือกเรื่อง จนถึง การเสนอข่าวลงหน้าหนังสือพิมพ์หรือจอโทรทัศน์ จะต้องมาจากการพิจารณาจากแนวคิดของลัทธิ

2. ความเกี่ยวข้องกับพรรค (Party Concern) ทั้งสิ่งที่พรรคพูด สิ่งที่พรรคทำ สิ่งที่พรรคคิด และสิ่งที่พรรคไม่คิด ล้วนแต่เป็นข่าวในโลกที่ 2 ทั้งนั้น

สังคมและวิถีชีวิตของผู้คนอยู่ภายใต้การควบคุมของพรรค รวมทั้ง คุณค่าข่าวก็เป็นเครื่องมือของพรรคเช่นกัน โดยทางการมีอำนาจทางกฎหมาย ให้สื่อมวลชนรายงานข่าวที่สร้างความเข้าใจในสังคม จึงจะเห็นได้ว่า พรรคและสื่อมวลชนมีความเกี่ยวข้องกัน

3. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ข่าวในโลกที่ 2 จะต้องสร้างสรรค์เป็นไปในทางบวกและระแวดระวังภัย (Vigilant)

โดยทั่วไป สื่อมวลชนจะไม่วิพากษ์วิจารณ์ สืบสวนสอบสวน กล่าวหา ลัทธิของรัฐและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของพรรค

4. การให้การศึกษา (Education) ข่าวต้องเป็นคำแนะนำ สั่งสอน เทศนา หรือสามารถพูดได้โดยนัยว่า ข่าวทำหน้าที่เสมือนโฆษณาชวนเชื่อ มีจุดประสงค์เพื่อการศึกษา อาจจะมีหลายรูปแบบ เช่น บทความเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเกษตร กลวิธีดูแลสุขภาพ

5. ความสนใจของมนุษย์ (Human Interest) คุณค่าข่าวนี้อาจใกล้เคียงกับคุณค่าข่าวโลกที่ 1 คือ เป็นข่าวเกี่ยวกับคน แต่ในโลกที่ 2 หมายความว่าถึง คนในชนชั้นกรรมาชีพ เห็นได้จากหนังสือพิมพ์ Pravda ของโซเวียต เสนอข่าวและภาพของกรรมกร เพื่อยกระดับชนชั้นกรรมาชีพ

นอกจากนี้ ยังมีคุณค่าข่าวอื่นๆที่เหมือนคุณค่าข่าวโลกที่ 1 เช่น ความรวดเร็ว ความใกล้ชิด ความเด่น แต่สิ่งที่แตกต่างกันเห็นได้ชัดระหว่างสื่อมวลชนโลกที่ 1 และโลกที่ 2 คือ คุณค่าข่าวที่ยึดถือตามลัทธิการปกครองนั่นเอง

คุณค่าข่าวของสื่อมวลชนโลกที่ 3

1. การพัฒนา (Development) เป็นคุณค่าข่าวแรกในโลกที่ 3 ที่ถือว่า ข่าว คือ ความเจริญ ความก้าวหน้าและการก่อสร้างสาธารณูปโภคต่างๆ ตามแนวคิดของคณะกรรมการ McBride ของ UNESCO ปี 1980 ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการพัฒนาและการสื่อสาร

2. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ข่าวจะต้องมีความรับผิดชอบต่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเทศที่มีโครงสร้างเปราะบางอย่างประเทศโลกที่ 3 ข่าวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมจึงมีความสำคัญมาก

3. การเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในชาติ (National Integration) ข่าวเปรียบเสมือนสิ่งกระตุ้นให้ประชาชนในชาติเกิดความภาคภูมิใจและมีความสามัคคีกัน

4. การให้การศึกษา (Education) ข่าวในโลกที่ 3 เป็นคำสั่งสอน คำแนะนำ ข่าวถูกใช้กระจายความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การช่วยเหลืองานเกษตรกรรมและขยายงานเกี่ยวกับวัฒนธรรม

ยิ่งไปกว่านี้ ยังมีคุณค่าข่าวอื่นๆที่มีบทบาทรองลงมาอีก คุณค่าข่าวบางประการเหมือนคุณค่าข่าวโลกที่ 1 เช่น ความใกล้ชิด ความสนใจของมนุษย์ ก็เป็นคุณค่าข่าวที่สำคัญต่อสื่อมวลชนโลกที่ 3 เช่นกัน

ประการที่สอง อาณานิคมทางวัฒนธรรมและอาณานิคมทางสื่อ

สืบเนื่องจาก การแผ่ขยายอาณานิคมทางวัฒนธรรมของประเทศมหาอำนาจ ซึ่งส่วนมากเป็นประเทศตะวันตก เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน และสหรัฐอเมริกา ที่ครอบคลุมประเทศเล็กๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศด้อยพัฒนาและมีการปกครองแบบประชาธิปไตย ทำให้ประเทศเล็กๆเหล่านั้น ได้รับการครอบงำทางวัฒนธรรม รวมทั้งแนวคิด วิธีการ เทคโนโลยีทางการสื่อสารด้วย

สำนักข่าว Kyodo ซึ่งเป็นสำนักข่าวของประเทศญี่ปุ่นและตกอยู่ภายใต้อำนาจของสหรัฐอเมริกามานานหลังสิ้นสุดสงคราม ก็เป็นองค์กรทางสื่อมวลชนองค์กรหนึ่งที่มีแนวคิดและลักษณะการดำเนินงานคล้ายคลึงกับสำนักข่าวตะวันตก

ส่วนสำนักข่าว Xin Hua อาจจะไม่ได้รับอิทธิพลจากครอบงำทางสื่อมากนัก เพราะระบบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ อาจจะเป็นกำแพงกั้นการแผ่อาณานิคมทางสื่อ ไม่ให้มีอิทธิพลต่อสื่อมวลชนในสังคมนิยมคอมมิวนิสต์

ประการสุดท้าย คือ ความเป็นเจ้าขององค์กรที่ต่างกัน ก็มีผลให้เกิดความแตกต่างระหว่างสำนักข่าวต่างลัทธิการปกครองกัน เนื่องจากสำนักข่าวค่ายเสรีประชาธิปไตย ส่วนใหญ่เป็นของเอกชน ถึงแม้สำนักข่าว AFP จะต้องอาศัยเงินสนับสนุนจากรัฐบาลฝรั่งเศส แต่ก็ยังเป็นสำนักข่าวที่ได้รับการยกย่องว่ารักษาชื่อเสียงในความอิสระได้เป็นอย่างดี

ส่วนสำนักข่าว Xin Hua มีพรรคคอมมิวนิสต์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีนเป็นเจ้าของ การรายงานข่าวจึงต้องอยู่ภายใต้กรอบที่พรรคกำหนดมา เช่น มีนโยบายให้สร้างสรรค์สังคมและไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เห็นได้จากรูปแบบการรายงานข่าวของสำนักข่าว Xin Hua จะเห็นได้จากการเสนอทิศทางข่าวที่ให้ความสำคัญกับข่าวบวก หรือข่าวในทางสร้างสรรค์และพัฒนามากกว่าข่าวลบและข่าวที่มีความขัดแย้ง อย่างสำนักข่าวค่ายเสรีประชาธิปไตย เช่น งานวิจัย การกระจายข่าวในโลกที่สาม การศึกษาเฉพาะทวีปเอเชียของ Schramm และ Atwood ในปี 1981 ที่ศึกษาเนื้อหาข่าวเอเชียจากหนังสือพิมพ์โลกที่ 1 และเป็นเนื้อหาข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ และพบว่าสำนักข่าว Xin Hua ให้ความสำคัญกับข่าวพัฒนามากกว่าสำนักข่าวตะวันตก

การเสนอหัวข้อข่าว

สำหรับการวิเคราะห์ส่วนคุณภาพที่พิจารณาการเสนอหัวข้อข่าว ก็ยังทำให้เห็นได้ชัดว่า สำนักข่าวไม่มีอคติในการเสนอข่าว อย่างที่กล่าวขานกัน และทำให้ทราบว่า สำนักข่าวใหญ่ๆ เช่น สำนักข่าวตะวันตก ไม่ได้เป็นผู้ทำให้การเสนอทิศทางข่าวไม่สมดุลอย่างเห็นได้ชัด แต่มีปัจจัยอื่นๆอีกที่มีส่วนกำหนดทิศทางข่าว คือ คุณค่าข่าว ทั้งด้านข่าวลบและความใกล้ชิดภาพลักษณ์ของประเทศที่ตกเป็นข่าวและเหตุการณ์ที่เป็นข่าว โดยเฉพาะเหตุการณ์ไม่ปกติที่เกิดขึ้น เช่น การจลาจลที่กรุงจาการ์ตา

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า มีความแตกต่างกันในการเสนอหัวข้อข่าวของประเทศตะวันออกและตะวันตก โดยเฉพาะข่าวอันดับแรก ซึ่งถือว่าเป็นข่าวที่ทุกสำนักข่าวให้ความสนใจมากที่สุด ซึ่งประเทศตะวันตกส่วนใหญ่ ทั้งอิตาลีและสเปน เสนอข่าวอาชญากรรม เป็นอันดับแรก ส่วนประเทศเยอรมัน เสนอข่าวเศรษฐกิจอันดับแรก ในขณะที่ประเทศตะวันออกทั้งหมด เสนอข่าวเศรษฐกิจ เป็นอันดับแรก

เมื่อพิจารณาแต่ละประเทศ พบว่า หัวข้อข่าวต่างๆ มักจะคล้ายๆกัน เพียงแต่ให้ความสำคัญกับหัวข้อข่าวแตกต่างกันไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยจะเห็นได้ว่า หัวข้อข่าวสำคัญๆ ในอันดับต้นๆสะท้อนภาพลักษณ์ของประเทศนั้นได้เป็นอย่างดี เช่น ประเทศอิตาลี ซึ่งมีชื่อเสียงในด้านความเป็นดินแดนมาเฟีย ก็มีข่าวอาชญากรรม มากที่สุด โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลมีข่าวปริมาณมากเกี่ยวกับการพิจารณาคดีของอดีตนายทหารเยอรมัน คือ นาย Priebke ซึ่งได้รับข้อหาบงการให้ทหารนาซีสังหารหมู่ชาวยิวสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2

ส่วนประเทศสเปน มีปัญหาเรื้อรังเกี่ยวกับกลุ่มแบ่งแยกดินแดนแคว้นบาสก์ ซึ่งมักจะก่อความวุ่นวายในสังคมอยู่เนืองๆ ทำให้สเปนมีข่าวอาชญากรรมและความไม่สงบในสังคม เป็นอันดับแรกๆ

ผู้วิจัยจะขอก้าวถึงภูมิหลังของกลุ่มแบ่งแยกดินแดนแคว้นบาสก์โดยสังเขป เพื่อความเข้าใจ ดังนี้ ชาวบาสก์อาศัยอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของสเปน อยู่ภายใต้การปกครองแบบกึ่งปกครองตนเองมานานนับศตวรรษ ต่อมา พวกเขาตินิยมแคว้นบาสก์เริ่มต่อต้านกลุ่มปกครองและก่อความเคลื่อนไหวขยายตัวมากขึ้นจนก่อตั้งเป็น ETA ปัจจุบันนี้ ETA ยังคงก่อวุ่นวายเมืองต่อไปเพื่อต้องการแบ่งแยกดินแดน คล้ายกับกรณี กลุ่มกองโจรพูโล ที่ปฏิบัติการในพื้นที่ภาคใต้ของไทย

ในขณะที่ ประเทศที่ค่อนข้างมีเสถียรภาพและมีความเจริญทางเศรษฐกิจสูง ได้รับการเสนอหัวข้อข่าวเศรษฐกิจ เป็นอันดับแรก ได้แก่ เยอรมัน อินโดนีเซีย ไทย และสิงคโปร์

เมื่อพิจารณาจากสภาพความเป็นจริงในช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล คือ ปี 1996 จะเห็นว่าประเทศที่มีข่าวเศรษฐกิจเป็นอันดับแรกนั้น ได้รับความสนใจด้านความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจในตลาดการค้าโลก ดังเช่น รายงานของนิตยสาร Asiaweek (Asiaweek, 1996) ที่กล่าวถึงประเทศทั้ง 4 ดังนี้

ประเทศเยอรมัน มีอุปสงค์ในการส่งออกมากขึ้น ประกอบกับนโยบายของรัฐบาล กระตุ้นให้เกิดการส่งเสริมให้ GDP เพิ่มขึ้นเป็น 1% สำหรับอัตราเงินเฟ้ออยู่ภายใต้การควบคุม ขณะที่อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็น 4% ถึง 5% อีกทั้งราคาหุ้นจะสูงขึ้นด้วย

ประเทศอินโดนีเซีย กลุ่มหุ้นสินค้าอุปโภคบริโภคประจำวัน เช่น บุหรี่ จะได้รับการสนับสนุนการลงทุน แต่อุตสาหกรรมการส่งออก เช่น สิ่งทอและไม้อัดจะเผชิญกับคู่แข่งที่เข้มแข็งกว่า ส่วนบริษัททอสังหาริมทรัพย์และสินค้าฟุ่มเฟือยจะเจ็บตัวตามๆกัน

ประเทศไทย จะมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างช้าๆแต่มั่นคง เพราะปี 1996 ต้องเผชิญกับเงินเฟ้อและการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดที่สูงถึง 7.5 % ของ GDP ขณะที่ราคาหุ้นจะสูงขึ้น และพื้นฐานทางเศรษฐกิจยังดีอยู่

ประเทศสิงคโปร์ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเป็น 7.7 % ส่วนเงินเฟ้อดูเหมือนจะคงที่ แม้ว่าเงินดอลลาร์สิงคโปร์ที่แข็งตัวขึ้นจะเป็นปัญหาสำหรับผู้ส่งออก แต่องค์กรการเงินก็ได้แทรกแซงและป้องกันไม่ให้ค่าเงินสูงขึ้นมากไป

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า การเสนอหัวข้อข่าวแต่ละประเทศ มีความแตกต่างกันไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ก็ยังมีบางหัวข้อข่าวที่ประเทศส่วนใหญ่ได้รับการเสนอเป็นอันดับต้นๆ คล้ายกัน แบ่งเป็นประเภทข่าวหนัก ได้แก่ การเมือง การทูต เศรษฐกิจ และประเภทข่าวเบา ได้แก่ อาชญากรรม ความไม่สงบในสังคม ความสนใจของมนุษย์และศิลปวัฒนธรรม

นอกจากนี้ การเสนอหัวข้อข่าวก็ยังพิจารณาได้จากคุณค่าข่าวด้วย เห็นได้จากข่าวสำคัญๆจะเป็นข่าวลบและคุณค่าด้านความใกล้ชิด สังเกตได้จากการที่สำนักข่าวตะวันตกเสนอข่าวเกี่ยวกับกรณี อดีตนายทหารเยอรมันขึ้นศาล พิจารณาคดีสังฆาล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว และกรณีกลุ่มผู้ก่อการร้าย ETA ซึ่งสำนักข่าวตะวันตกออกทั้ง 2 แห่งไม่ได้เสนอข่าวนี้อย่าง

ยิ่งกว่านี้ เหตุการณ์เฉพาะหน้าก็มีส่วนกำหนดทิศทางข่าวด้วยเช่นกัน เห็นได้จากประเทศอินโดนีเซียมีข่าวลอบมากที่สุดในรอบดาประเทศตะวันออกที่ใช้ศึกษา เพราะช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล เกิดเหตุการณ์จลาจลที่กรุงจาการ์ตา จึงทำให้มีข่าวลอบมากกว่าประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเดียวกัน

ข้อสรุป

จากผลการวิจัย ทำให้ทราบว่า การไหลของข่าวสาร (Information Flow) ยังคงไม่สมดุลเช่นในอดีตที่ผ่านมา เพราะสำนักข่าวตะวันตกเสนอข่าวในปริมาณมากกว่าสำนักข่าวตะวันออกอย่างเห็นได้ชัดและการไหลของข่าวสารไม่ได้มีรูปแบบเรียบง่าย เหมือนที่เข้าใจกันว่าสำนักข่าว Big Four เป็นผู้กุมการไหลของข่าวสาร แต่มีปัจจัยอื่นๆอีกที่มีส่วนในการกำหนดการไหลของข่าวสาร ได้แก่ คุณค่าข่าวด้านความใกล้ชิด (Proximity) ความเป็นลบ (Negative) ความเป็นสำนักข่าวที่มีระบอบการปกครองแตกต่างกันและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศที่ตกเป็นข่าว

ยิ่งไปกว่านี้ ในด้านการเสนอทิศทางข่าว พบว่า

- 1.ข่าวที่เกี่ยวกับภูมิภาคตะวันออกไม่ได้มีทิศทางลอบมากกว่าข่าวที่เกี่ยวกับภูมิภาคตะวันตก
- 2.สำนักข่าวไม่ได้เสนอข่าวประเทศต่างภูมิภาคในทิศทางลอบมากกว่าประเทศในภูมิภาคเดียวกันกับสำนักข่าว
- 3.สำนักข่าวตะวันตกเสนอข่าวในทิศทางลอบมากกว่าสำนักข่าวตะวันออกจริง

ดังนั้น จากการเปรียบเทียบข่าวประเทศตะวันตกและข่าวประเทศตะวันออกที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ จึงสรุปได้ว่า สำนักข่าวไม่ได้เสนอข่าวอย่างมีอคติตามที่วิตกกังวลกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มประเทศตัวอย่างที่เป็นกลางๆ ไม่มีเหตุการณ์ใดเด่นชัดมากๆ เพื่อต้องการควบคุมความแตกต่างของเหตุการณ์อันมีผลต่อการเสนอทิศทางข่าว ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเปรียบเทียบประเทศที่ตกเป็นข่าวมากกับประเทศที่มีเหตุการณ์กลางๆ เพื่อพิจารณาในแง่เหตุการณ์ที่เป็นข่าวและการเสนอทิศทางข่าว

อีกทั้ง ควรศึกษาประเทศที่ตกเป็นข่าวเลวร้ายมากๆด้วยกันเอง เช่น ประเทศที่มีสงคราม เพื่อศึกษาว่าภาพลักษณ์ของประเทศมีผลต่อการเสนอข่าวหรือไม่

2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสำนักข่าวค่ายคอมมิวนิสต์ด้วยกันเอง เพื่อศึกษาว่า รูปแบบการนำเสนอข่าวของสำนักข่าว Xin Hua จะมีความแตกต่างจากสำนักข่าวค่ายคอมมิวนิสต์อื่นๆหรือไม่

3. เพื่อความกระจ่างเกี่ยวกับข้อสังเกตการไหลของข่าวสารที่แตกต่างกัน การวิจัยครั้งต่อไป จึงควรศึกษาเปรียบเทียบการเสนอข่าวของสำนักข่าวโลกที่ 1 สำนักข่าวโลกที่ 2 และสำนักข่าวโลกที่ 3

4. การศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาของข่าวบางประเภท เช่น ข่าวพัฒนา (Constructive News) ข่าวศิลปวัฒนธรรม (Cultural News) เพื่อศึกษาการไหลของข่าวบางประเภท